

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru interpretarea art.175 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, în sensul includerii în categoria funcționarilor publici, în înțelesul Codului penal, a parlamentarilor și a Președintelui României

Analizând propunerea legislativă pentru interpretarea art.175 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, în sensul includerii în categoria funcționarilor publici, în înțelesul Codului penal, a parlamentarilor și a Președintelui României, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B429 din 10.09.2014,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.(1) lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează propunerea legislativă, cu următoarele observații:

1. Propunerea legislativă are ca obiect interpretarea dispozițiilor art.175 alin.(1) lit.a) și b) din Legea nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, în sensul prevederii exprese a faptului că în categoria funcționarilor publici auți în vedere de aceste dispoziții se încadrează și Președintele României, precum și deputații și senatorii.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.73 alin.(3) lit.h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea

dispozițiilor art.75 alin.(1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Precizăm că legile de interpretare reprezintă o categorie de acte normative a căror adoptare are ca scop, potrivit art.69 alin.(1) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **clarificarea sensului unor norme legale**. Prin urmare, o lege interpretativă ar trebui adoptată numai în acele situații în care doctrina sau practica au reliefat existența unor neclarități în interpretarea unor norme.

În ceea ce privește necesitatea unei clarificări referitoare la includerea în categoria funcționarilor publici a Președintelui României, a deputaților și a senatorilor, aceasta este superfluă în raport cu redactarea normelor din cuprinsul art.175 alin.(1) lit.a) și b) din Legea nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare. De altfel, nici în Expunerea de motive nu se indică nici susțineri doctrinare și nici situații în care interpretarea în practică a respectivelor norme să fi ridicat probleme în ceea ce privește includerea în sfera noțiunii de „funcționar public în sensul legii penale” a categoriilor de demnitari avute în vedere de proiect. Mai mult decât atât, în al doilea alineat al preambulului, se arată că „în ceea ce privește noua definiție dată de actualul Cod penal noțiunii de „funcționar public”, parlamentarii și Președintele României se includ în această categorie”, iar în al cincilea alineat se concluzionează că „din analiza textului de la literele a) și b) ale alin.(1) de la art.175 reiese faptul că Președintele României, deputații și senatorii sunt funcționari publici, în sensul Codului penal în vigoare”.

Pe de altă parte, din interpretarea „*per a contrario*” a normei propuse, coroborată cu susținerile din preambul potrivit cărora „Președintele României, deputații și senatorii nu se încadrau în condițiile prevăzute de art.147 din vechiul Cod penal ... fapt pentru care ei nu au fost funcționari publici în sensul vechiului Cod penal”, rezultă în mod greșit că, anterior intrării în vigoare a Legii nr.286/2009 privind Codul penal, Președintele României, deputații și senatorii nu ar fi intrat în sfera noțiunii de funcționar public în sensul legii penale. Precizăm că și în reglementarea vechiului Cod penal aceste categorii de demnitari erau funcționari publici în sensul legii penale, ca și în prezent. **Astfel, o inițiativă legislativă care avea ca obiect excluderea din categoria funcționarilor publici a Președintelui României, a deputaților și a senatorilor, precum și a**

altor categorii profesionale, a fost declarată neconstituțională prin Decizia Curții Constituționale nr.2/2014.

Prin urmare, prin adoptarea normei propuse prin prezentul proiect s-ar ajunge la situația în care, retroactiv, legiuitorul ar interpreta, indirect, și norma din art.147 din vechiul Cod penal, normă care definea noțiunea de „funcționar public” în sensul legii penale. S-ar ajunge astfel ca, printr-o lege de interpretare, să se obțină același rezultat ca și cel avut în vedere prin inițiativa legislativă declarată neconstituțională, respectiv excluderea din sfera noțiunii de funcționar public în sensul Codului penal anterior a Președintelui României, a deputaților și a senatorilor.

Or, așa cum a subliniat Curtea Constituțională în Decizia nr.2/2014, o astfel de soluție legislativă afectează protecția penală acordată unor valori sociale deosebit de importante, neputând fi astfel acceptată. Mai mult decât atât, referitor la necesitatea includerii persoanelor care ocupă funcții reprezentative în stat în sfera noțiunii de „funcționar public în sensul legii penale”, Curtea a precizat că „*în condițiile în care mandatul prezidențial și mandatul parlamentar sunt definite ca funcții de demnitate publică, astfel cum fac referire dispozițiile art.16 alin. (3) din Constituție, persoanele care ocupă aceste funcții exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul Constituției și al legii, în scopul realizării prerogativelor de putere cu care sunt investite, la nivelul cel mai înalt în statul român. Prin urmare, având în vedere sfera atribuțiilor ce intră în competența funcțiilor alese exceptate de la dispozițiile art.147 din actualul Cod penal și de la dispozițiile art.175 din noul Cod penal, care, prin excelență, au conotații de putere publică, este justificată vocația acestora la calitatea de subiect activ pentru infracțiunile de serviciu și pentru infracțiunile de corupție. Însă consacrand la nivel normativ cauza de impunitate a acestor persoane cu privire la infracțiuni care aduc atingere instituțiilor fundamentale ale statului de drept, legiuitorul reglementează un regim juridic distinct, de natură să le confere un statut privilegiat față de restul persoanelor care exercită funcții și demnități publice, și care rămân circumscrise noțiunii de "funcționar public". Așa fiind, în mod paradoxal, legiuitorul extrage din aria de incidență a răspunderii penale tocmai persoanele care ocupă funcții reprezentative în stat și care exercită prerogative de putere reală, persoane ale căror fapte de natură penală produc consecințe grave asupra bunei funcționări a autorităților publice,*

asupra actului decizional care privește interesul general al societății și, nu în ultimul rând, asupra încrederii cetățenilor în autoritatea și prestigiul instituțiilor statului.

Curtea apreciază că, dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ar conduce la încălcarea valorilor fundamentale, ocrotite de Codul penal, valori de rang constituțional, precum statul de drept, democrația, respectarea Constituției și a legilor, care sunt consacrate prin art.1 alin.(3) și (5) din Legea fundamentală printre valorile supreme”.

Întrucât considerentele de neconstituționalitate reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr.2/2014 sunt valabile, *mutatis mutandis* și în ceea ce privește soluția la care s-ar ajunge pe cale de interpretare în cazul intrării în vigoare a normei propuse prin proiect, adoptarea prezentei propuneri legislative nu se mai impune.

PRESEDINTE
dr. Dragoș ILIESCU

București

Nr. 1098/3.10.2014

Lege privind Codul penal

Decizia ICCJ nr. 2/2014 - M.Of. nr. 3019 din 30 apr. 2014(art. 5);Decizia ICCJ nr. 1/2014- M.Of. nr. 349/13 mai 2014(art. 6, art. 39);Decizia ICCJ nr. 4/2014 - M.Of. nr. 434/13 iun. 2014(art. 129 alin. (2) lit. b));Decizia ICCJ nr. 5/2014- M.Of. nr. 470/26 iun. 2014(art. 9);Decizia ICCJ nr. 6/2014- M.Of. nr. 471/26 iun. 2014(art. 6 alin.(1));Decizia ICCJ nr. 7/2014- M.Of. nr. 471/26 iun. 2014(art. 6);Decizia ICCJ nr. 8/2014- M.Of. nr. 473/27 iun. 2014(art. 6 alin. (1));Decizia ICCJ nr. 14/2014- M.Of. nr. 525/15 iul. 2014(art. 6 alin. (1));Decizia ICCJ nr. 14/2014- M.Of. nr. 546/23 iul. 2014(art. 6 alin. (1));

1 promulgată prin D. nr. 1211/2009 M. Of. nr. 510/24 iul. 2009

Decret pentru promulgarea Legii privind Codul penal

2 modificări prin L. nr. 27/2012 M. Of. nr. 180/20 mar. 2012 *modifică art. 153 alin. (2), art. 161 alin. (2) introduce alin. (3) la art. 153, alin. (3) la art. 161*

Lege pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

3 completat prin L. nr. 63/2012 M. Of. nr. 258/19 apr. 2012 *introduce lit. e) la art. 108, art. 112_1*

Lege pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

Notă: v. Ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la art. 118 din Codul penal, trimiterea se va considera făcută la art. 118 și 118_2 și ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la confiscare ca măsură de siguranță, trimiterea se va considera făcută și la confiscarea extinsă. Ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la art. 112 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, trimiterea se va considera făcută la art. 112 și 112_1 și ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la confiscare ca măsură de siguranță, trimiterea se va considera făcută și la confiscarea extinsă.

4 modificări prin L. nr. 187/2012 M. Of. nr. 757/12 nov. 2012 *la data de 1 februarie 2014, modifică art. 9 alin. (3), art. 61 alin. (3), art. 64 alin. (5) lit. b), art. 65 alin. (1), (2) și (4), art. 80 alin. (2) lit. d), art. 82, art. 83 alin. (4), art. 85 alin. (3) și (4), art. 93 alin. (4), art. 98 alin. (1), art. 101 alin. (4), art. 106, art. 116 alin. (2), art. 144 alin. (1) și (2), art. 155 alin. (4), art. 175 alin. (1) lit. c), art. 182 lit. e), art. 210, art. 211 alin. (2), art. 231, art. 234 alin. (2), art. 289 alin. (1), art. 292 alin. (1), art. 294 lit. c), art. 302 alin. (6), art. 308 alin. (1), art. 344, art. 345, art. 391 alin. (2), art. 416 alin. (3), art. 430; introduce lit. d) la art. 75 alin. (1), lit. g) la art. 294, alin. (7) la art. 302, alin. (6) și (7) la art. 342, alin. (3) la art. 407, lit. h) la art. 443 alin. (1); abrogă art. 101 alin. (6), art. 139 alin. (3)*

Lege pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

Decizia ICCJ nr. 4/2014 - M.Of. nr. 434/13 iun. 2014

5 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 265/2014 M. Of. nr. 372/20 mai 2014

Decizia nr. 265 din 6 mai 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 din Codul penal

dispozițiile art. 5 sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile.